

Περιφερειακός Προγραμματισμός: ευρωπαϊκή, εθνική, περιφερειακή και τοπική διάσταση

ΠΜΣ Περιφερειακός και Τοπικός
Αναπτυξιακός Προγραμματισμός,
Τμήμα Οικονομικής και Περιφερειακής
Ανάπτυξης

Περιφερειακός Προγραμματισμός: ευρωπαϊκή, εθνική, περιφερειακή και τοπική διάσταση

Περίγραμμα μαθήματος

- Εισαγωγικές έννοιες για τον Περιφερειακό Προγραμματισμό
- Τεχνικές διαχείρισης Προγραμμάτων
- Σχεδιασμός Περιφερειακών Προγραμμάτων
- Πολεοδομικός και Χωροταξικός Σχεδιασμός
- Βασικές Έννοιες και δομή των Αναπτυξιακών Προγραμμάτων
- Κρατικές Ενισχύσεις Περιφερειακού Χαρακτήρα
- Το Πλαίσιο Άσκησης και Χρηματοδότησης & Η Οργάνωση και η Διαχείριση του Περιφερειακού Προγραμματισμού στην Ελλάδα
- Περιφερειακή Πολιτική 1: Ο Προγραμματισμός μέσα από τα ΚΠΣ και τα ΕΣΠΑ
- Περιφερειακή Πολιτική 2: Το νέο ΕΣΠΑ 2014-2020: θεσμικές, κανονιστικές και χωρικο-οικονομικές αλλαγές
- Τοπικός Αναπτυξιακός Προγραμματισμός (ΟΧΕ και Leader)
- Τάσεις και Προβληματισμοί στον Ελληνικό και Ευρωπαϊκό Περιφερειακό Προγραμματισμό

Η Περιφερειακή Πολιτική της ΕΕ

- Ίσως η μοναδική ολοκληρωμένη πολιτική περιφερειακής ανάπτυξης και άρσης των περιφερειακών ανισοτήτων
- Νέα περιφερειακή πολιτική 2014-: από την αναδιανομή στην μεγέθυνση (Do the right things or do the things right?)
- Ρευστότητα του χώρου
- Νέες αστικές και περιφερειακές ιεραρχίες (ανισότητες)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΩ

Αναλαμβάνω να προσδιορίσω και να κατευθύνω μια δράση ή ένα σύνολο δράσεων στο παρόν για να πετύχω μία επιθυμητή κατάσταση στο μέλλον, που καθορίζεται από συγκεκριμένους στόχους, οι οποίοι είναι αποτέλεσμα συλλογικών αποφάσεων.

Η έννοια του προγραμματισμού είναι αρκετά πολύπλοκη, έχει πολλαπλές εφαρμογές και μορφές. Για το λόγο αυτό, δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι υπάρχει μία γενική θεωρία για τον προγραμματισμό που να καλύπτει όλες τις πτυχές του. (Friedmann, 1963)

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΗ ΒΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Βασικό Ερώτημα: Γιατί χρειάζεται ο αναπτυξιακός προγραμματισμός (σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο);

Κύριοι λόγοι υπέρ του προγραμματισμού:

- Ατέλειες στη λειτουργία του μηχανισμού της αγοράς.
- Οι αλληλεξαρτήσεις στην οικονομία.
- Η ύπαρξη συλλογικών αγαθών (public goods).
- Τα κοινωνικά ανεπιθύμητα αποτελέσματα του μηχανισμού της αγοράς (αποτελεσματικότητα έναντι ισότητας).
- Έντονες περιφερειακές ανισότητες- πόλωση μεταξύ ανεπτυγμένων και καθυστερημένων περιοχών.

ΕΝΝΟΙΑ/ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ-ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ (DEVELOPMENT PLANNING)

Ο αναπτυξιακός σχεδιασμός αποτελεί ένα από τα βασικά εργαλεία για την επίτευξη ταχύτερων ρυθμών ανάπτυξης μιας οικονομίας (εθνικής, περιφερειακής, τοπικής) και τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης του πληθυσμού της.

Ως αναπτυξιακός προγραμματισμός / σχεδιασμός ορίζεται ο συνδυασμός διαδικασιών και ενεργειών, με τις οποίες μια κοινωνία προσπαθεί να επηρεάσει, να κατευθύνει και να ελέγξει τον τρόπο κατανομής των οικονομικών της πόρων σε μία ορισμένη χρονική περίοδο, με σκοπό την επιτάχυνση των κοινωνικοοικονομικών μεταβολών της.

Βασικό οικονομικό πρόβλημα: οι πόροι δεν βρίσκονται σε αφθονία-είναι πεπερασμένοι.

- Ο σχεδιασμός αναφέρεται στο μέλλον (ορισμένη χρονική περίοδο)
- Περιλαμβάνει συγκεκριμένες ενέργειες
- Προϋποθέτει ύπαρξη φορέα (ή φορέων), ο οποίος θα υλοποιήσει τις μελλοντικές ενέργειες
- Καταλήγει σε ένα ολοκληρωμένο Οικονομικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης

ΤΥΠΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

1. Προγραμματισμός στις οικονομίες της αγοράς
2. Προγραμματισμός στις Κεντρικά
Διευθυνόμενες Οικονομίες
3. Προγραμματισμός στις μικτές οικονομίες.

Προγραμματισμός στις οικονομίες της αγοράς (ενδεικτικός ή δημοκρατικός)

- Αφορά τις οικονομίες όπου το μεγαλύτερο μέρος της οικονομικής δραστηριότητας βρίσκεται στα χέρια της **ιδιωτικής πρωτοβουλίας**.
- Η κατανομή των πόρων γίνεται μέσω του μηχανισμού των τιμών.
- Ο προγραμματισμός είναι ενδεικτικός.

Προγραμματισμός στις Κεντρικά Διευθυνόμενες Οικονομίες

- Οι οικονομικοί πόροι αποτελούν **ιδιοκτησία του Κράτους**, το οποίο τους διαχειρίζεται και τους ελέγχει.
- Η κατανομή των πόρων γίνεται από μία Κεντρική Υπηρεσία Προγραμματισμού.
- Ο Προγραμματισμός είναι υποχρεωτικός, δεν είναι ενδεικτικός.

Προγραμματισμός στις μικτές οικονομίες

- Μέρος των οικονομικών πόρων διαχειρίζεται η ιδιωτική πρωτοβουλία και το υπόλοιπο ελέγχεται από το δημόσιο τομέα.
- Σημαντικός βαθμός κρατικής ιδιοκτησίας και ελέγχου δημιουργεί την ανάγκη προγραμματισμού της χρήσεως των πόρων, ώστε να έχουν τη μεγαλύτερη δυνατή συμβολή στην ανάπτυξη.
- Αποτελεί συμβιβασμό μεταξύ των δύο προηγούμενων περιπτώσεων (δηλ. της έμμεσης υποκίνησης της οικονομικής δραστηριότητας και του κεντρικού ελέγχου της οικονομικής δραστηριότητας).

ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Ο δημόσιος προγραμματισμός προσδιορίζεται ως σύνολο διαδικασιών με τις οποίες οι δημόσιοι φορείς προσπαθούν να διαμορφώσουν και να καθοδηγήσουν ομάδες μέσων και δράσεων, με σκοπό την επίτευξη μιας επιθυμητής κατάστασης στο μέλλον, την οποία έχουν προσδιορίσει εκ των προτέρων βάσει συγκεκριμένων στόχων.

Ο προγραμματισμός της δράσης του δημοσίου δεν περιορίζεται μόνο στον αποτελεσματικό συντονισμό της εσωτερικής του λειτουργίας, αλλά αναφέρεται επιπλέον στην καθοδήγηση, στο συντονισμό και στην εναρμόνιση της δράσης του ιδιωτικού τομέα για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων, που επιλέγουν οι δημόσιοι σε συνεργασία με τους λοιπούς συλλογικούς φορείς.

ΚΥΡΙΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

Ως προς την έκταση των οικονομικών δραστηριοτήτων που καλύπτονται:

- (α) Μερικός Προγραμματισμός (Τομεακός- Sectoral Planning)
- (β) Καθολικός Προγραμματισμός (αφορά όλη την οικονομία, καλύπτει όλους τους τομείς της οικονομίας).

Ως προς το χρονικό ορίζοντα Προγραμματισμού:

- (α) Προγραμματισμός Μακροχρόνιας Προοπτικής
- (β) Μεσοχρόνιος Προγραμματισμός
- (γ) Ετήσιος Προγραμματισμός
- (δ) Κυλιόμενος Προγραμματισμός

Ως προς τη γεωγραφική κάλυψη:

- (α) Εθνικός Προγραμματισμός- Σχεδιασμός (National Development Planning)
- (β) Περιφερειακός Προγραμματισμός (Regional Development Planning)
- (γ) Τοπικός Σχεδιασμός (Προγραμματισμός σε τοπικό επίπεδο – local development planning)

Ως προς το σύστημα διοίκησης – τη διοικητική διάρθρωση (κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ κεντρικών, περιφερειακών και τοπικών διοικητικών οργάνων):

(α) Συγκεντρωτικό Σύστημα Διοίκησης – Προγραμματισμού

(β) Αποκεντρωτικό Σύστημα Διοίκησης – Προγραμματισμού

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟ

- κατάρτιση, οριστικοποίηση και εφαρμογή ενός προγράμματος περιφερειακής ανάπτυξης από τα κεντρικά όργανα
- η κεντρική εξουσία διαμορφώνει το πρόγραμμα σύμφωνα με τις επιλογές της για την ανάπτυξη
- αφαιρείται κάθε πρωτοβουλία στον προγραμματισμό από την περιφέρεια, την τοπική αυτοδιοίκηση, τους τοπικούς φορείς
- καλύτερος συντονισμός προγραμμάτων και εναρμόνιση στόχων εθνικής και περιφερειακής πολιτικής, τεχνοκρατική αντίληψη στον προγραμματισμό

ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟ

- Ουσιαστική συμμετοχή στην προγραμματική διαδικασία φορέων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο
- οι περιφερειακοί και τοπικοί φορείς έχουν άμεση γνώση των προβλημάτων τους
- επιλέγουν το είδος και τα μέσα της ανάπτυξης που επιθυμούν για τον τόπο τους
- παρακολουθούν καλύτερα την πορεία υλοποίησης του προγράμματος
- βελτίωση του επιπέδου της αποκεντρωμένης διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης, ενίσχυση υπηρεσιών και προσωπικού

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ) ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Δίνει έμφαση στη σχέση του προγραμματισμού με την εξέλιξη της κοινωνικοοικονομικής πραγματικότητας στο χώρο.

Δυναμική διάσταση του χώρου

προκύπτει από την ίδια την έννοια της **οικονομικής (αναπτυξιακής) περιφέρειας**:

«μία δυναμική γεωγραφική ενότητα, της οποίας τα όρια προσδιορίζονται από τις διαχρονικές μεταβολές των κοινωνικοοικονομικών χαρακτηριστικών, τις ροές και τις αλληλεξαρτήσεις των χωρικών μονάδων από τις οποίες συντίθεται»
Η (αναπτυξιακή) περιφέρεια αποτελεί ένα «ζωντανό οργανισμό».

ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

*Ο τύπος της δημόσιας δράσης, που σχετίζεται άμεσα με τον έλεγχο της αναπτυξιακής πραγματικότητας, μέσω μιας συστηματικής προσπάθειας προσδιορισμού και προσανατολισμού των δράσεων **σε μία δεδομένη κλίμακα χώρου**, η οποία είναι κατά κανόνα μεγαλύτερη από την τοπική και μικρότερη από την εθνική και ονομάζεται περιφέρεια προγραμματισμού, με σκοπό τον εκ των προτέρων έλεγχο μιας μελλοντικής, σαφώς προσδιορισμένης χρονικά, αναπτυξιακής κατάστασης.*

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ:

ένα σύστημα σκοπών, μέσων και φορέων που συνδυάζονται σ' ένα πρόγραμμα για να επιτύχουν την ισόρροπη μεταβολή της διαπεριφερειακής διάρθρωσης της οικονομίας

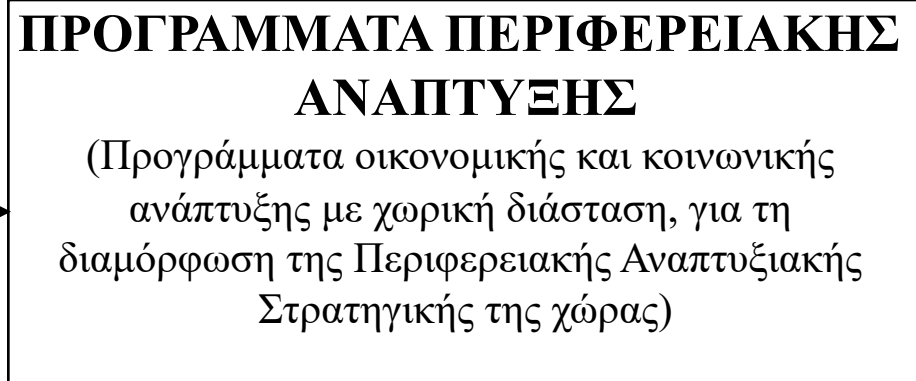
εργαλείο: ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

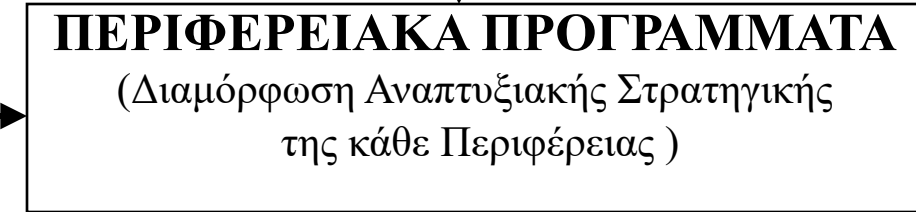
Γεωγραφικές ενότητες που αποτελούνται από όμορες χωρικές μονάδες και οριοθετούνται για την άσκηση της περιφερειακής πολιτικής και την εφαρμογή του περιφερειακού προγραμματισμού. Η λειτουργία τους προϋποθέτει ενιαία προγραμματική ή και διοικητική δικαιοδοσία, που απαιτείται για το σχεδιασμό, την εφαρμογή, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και την προσαρμογή της περιφερειακής πολιτικής και των αναπτυξιακών προγραμμάτων.

ΕΠΙΠΕΔΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ - ΜΟΡΦΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Κυρίαρχες αντιλήψεις για το ρόλο και τη σκοπιμότητα του Περιφερειακού Προγραμματισμού

Ευρωπαϊκή αντίληψη

Δημόσια δράση με τη συμμετοχή και του ιδιωτικού τομέα, με στόχο την ανάπτυξη της περιφέρειας ή της πόλης και τη συνολική περιφερειακή ανάπτυξη

Αμερικανική αντίληψη - φιλελεύθερη (ΗΠΑ, Μ. Βρετανία)

Δημόσια δράση για την υποστήριξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας - οργάνωση του χώρου προς όφελος της ανάπτυξης των επιχειρήσεων

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΣΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟ

- α) Η «περιφερειακοποίηση» του εθνικού αναπτυξιακού προγράμματος διευκολύνει τον έλεγχο της συνέπειας και της εφικτότητας των στόχων του, υπό τους περιορισμούς και τις δυνατότητες που θέτει η μεταβλητή του χώρου. Επιπλέον, τα μέτρα των περιφερειακών προγραμμάτων συμπληρώνουν και εξειδικεύουν στο χώρο τα μέτρα του εθνικού αναπτυξιακού προγράμματος και έτσι εξασφαλίζεται η συνέπεια και αποτελεσματικότητα της εθνικής αναπτυξιακής στρατηγικής.
- β) Η κατάρτιση των περιφερειακών προγραμμάτων διευκολύνει την απογραφή και αξιολόγηση των διαθέσιμων παραγωγικών συντελεστών, καθώς και την επισήμανση συμπληρωματικοτήτων για την αξιοποίησή τους.
- γ) Η κατάρτιση και εφαρμογή των περιφερειακών προγραμμάτων ενισχύει την αποκέντρωση του συστήματος λήψης αποφάσεων, τη συμμετοχή των τοπικών φορέων στην αναπτυξιακή διαδικασία και κατά συνέπεια διευκολύνει την αποδοχή των στόχων του εθνικού αναπτυξιακού προγράμματος από τον πληθυσμό.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ) ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟΣ-ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Ο όρος **Φυσικός Σχεδιασμός (Physical Planning)**, που είναι ευρύτατα διαδεδομένος στη διεθνή πρακτική (Mocine 1966, Amos 1979, Bouwer 1994, Hedfors and Berg 2003, Fiskaa 2005) και αναφέρεται στις διάφορες κλίμακες του χώρου (από τον εθνικό, μέχρι τον αστικό και ενδο-αστικό), σε γενικές γραμμές αφορά το **σχεδιασμό της φυσικής οργάνωσης του χώρου, δηλαδή τη διευθέτηση και οργάνωση του χώρου, κυρίως μέσω του ελέγχου και της ρύθμισης των χρήσεων γης. Έτσι, με το φυσικό σχεδιασμό διασφαλίζεται η τάξη στο χώρο, δηλαδή η χωροταξία.**

Άρα, ακόμα και στις περιπτώσεις που ο περιφερειακός προγραμματισμός φαίνεται να ταυτίζεται με το σχεδιασμό των χρήσεων γης, **αυτό εκφράζει ένα μόνο τμήμα του περιεχομένου του.** Γιατί, ο περιφερειακός προγραμματισμός προσπαθεί να προσανατολίσει και να διαχειριστεί την αναπτυξιακή διαδικασία, η οποία εκφράζεται από μία **αέναη αλλαγή των κοινωνικοοικονομικών σχέσεων** μέσα στις περιφέρειες, αλλά και μεταξύ των περιφερειών.

ΤΟ ΒΑΣΙΚΟ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

- α) Θεωρίες Χωροθέτησης και Επιλογής Τόπου Εγκατάστασης.
- β) Θεωρίες Χωρικής Κατανομής και Ανάπτυξης των Οικισμών στο Χώρο – Θεωρίες των Κεντρικών Τόπων, των Πόλων Ανάπτυξης, της Συγκέντρωσης και Διάχυσης.
- γ) Θεωρίες Αστικής Οικονομικής Ανάπτυξης, Δομής και Λειτουργίας των Πόλεων.
- δ) Θεωρίες Περιφερειακής Οικονομικής Ανάπτυξης και Μεγέθυνσης.
- ε) Θεωρίες Χρήσης των Φυσικών Πόρων και Βιώσιμης Ανάπτυξης.
- στ) Θεωρίες Τοπικής Ανάπτυξης.
- ζ) Θεωρίες Λήψης Αποφάσεων, Διακυβέρνησης και Χωρικής Κατανομής των Αρμοδιοτήτων της Διοίκησης.

ΟΙ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

Για τη διερεύνηση της αναπτυξιακής
φυσιογνωμίας, των ανισοτήτων και της
ειδίκευσης της Περιφέρειας:

- Μέτρα Περιγραφικής Στατιστικής (Μέτρα Κεντρικής Τάσης και Θέσης, Μέτρα Διασποράς και Συγκέντρωσης).
- Συντελεστές Συμμετοχής, Εγκατάστασης, Ειδίκευσης και Χωροταξικής Αλληλεξάρτησης.
- Περιφερειακοί Πολλαπλασιαστές και Εξαγωγική Βάση.

Για τη συνολική αξιολόγηση των Προγραμμάτων:

- Τεχνικές για την παρουσίαση της υπάρχουσας κατάστασης και των προοπτικών της περιφέρειας, όπως η SWOT Analysis, η Χαρτογραφική Ανάλυση κλπ.
- Τεχνικές για την επεξεργασία και διασταύρωση απόψεων ή την αποτύπωση των μεταβολών στα πεδία εφαρμογής των προγραμμάτων, όπως οι Μελέτες Περίπτωσης (Case Studies), η συμπλήρωση ερωτηματολογίων ή οι προσωπικές συνεντεύξεις, η μέθοδος Delphi κλπ.
- Μέθοδοι ανάλυσης δεδομένων και ποσοτικής διερεύνησης χωρικών σχέσεων, όπως τα Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (GIS), η Ανάλυση Απόκλισης – Συμμετοχής (Shift-Share Analysis), τα Περιφερειακά και Διαπεριφερειακά Υποδείγματα Εισροών – Εκροών (Input-Output Models), τα Μακροοικονομικά Υποδείγματα, η Ανάλυση Συστάδων (Cluster Analysis), τα Υποδείγματα Βαρύτητας (Gravity Models), Οικονομετρικά Υποδείγματα κλπ.
- Τεχνικές για τη διατύπωση συνολικών κρίσεων για τα Προγράμματα, όπως η Πολυκριτηριακή Ανάλυση, τα Στρογγυλά Τραπέζια Εμπειρογνώμων κλπ.

**Για τη διερεύνηση ειδικών θεμάτων και την
εμβάθυνση της αξιολόγησης προγραμμάτων και
παρεμβάσεων:**

- Ανάλυση Κόστους – Οφέλους, Παραγοντική Ανάλυση, Δειγματοληπτικές Έρευνες κ.λπ.

**Για την υλοποίηση των προγραμμάτων και των
έργων:**

- Τεχνικές Διοίκησης Προγράμματος (Program Management), Διοίκησης Έργου (Project Management) κ.λπ.

Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Βασικοί λόγοι καθιέρωσης:

- Η επίτευξη της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής μεταξύ των περιφερειών, ως βασική προϋπόθεση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.
- Η αδυναμία των φτωχότερων χωρών να διαθέσουν τους απαραίτητους χρηματοδοτικούς πόρους για την αντιμετώπιση των περιφερειακών τους προβλημάτων.
- Η επικρατούσα χωρική πόλωση, ως επιχείρημα των φτωχότερων χωρών για τη διάθεση περισσότερων χρηματοδοτικών πόρων σ' αυτές.
- Ο συντονισμός των εθνικών περιφερειακών πολιτικών.
- Η αντιμετώπιση των επιπτώσεων των άλλων πολιτικών της Ένωσης.
- Η επιδίωξη παράλληλα με την οικονομική, της πολιτικής και κοινωνικής ολοκλήρωσης, που επιβάλλει τη σύνθεση της ισότητας και της αποτελεσματικότητας.

Οι πηγές του Προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τελωνειακοί Δασμοί. Εισπράττονται στα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης επί των εισαγωγών, βάσει του κοινού δασμολογίου των κρατών-μελών για τις εμπορικές σχέσεις με τις τρίτες χώρες.

Γεωργικές Εισφορές. Πρόκειται για γεωργικούς (τελωνειακούς) δασμούς που εισπράττονται για τα εισαγόμενα από τρίτες χώρες γεωργικά προϊόντα (προστίθενται οι εισφορές για την παραγωγή ζάχαρης και ισογλυκόζης, από τους παραγωγούς ζάχαρης στο εσωτερικό της ΕΕ).

Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.). Προσδιορίζεται από την εφαρμογή ενός συντελεστή (που σήμερα ανέρχεται στο 0,5%) επί Φορολογικής βάσης που δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50% του Α.Ε.Π. κάθε κράτους-μέλους.

Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα (Α.Ε.Ε.). Προσδιορίζεται ως η διαφορά των δαπανών του Προϋπολογισμού της ΕΕ και του συνόλου των τριών προηγούμενων ιδίων πόρων. Διαμορφώνεται για κάθε οικονομικό έτος με την εφαρμογή ενός συντελεστή σε μια φορολογική βάση που διαμορφώνεται βάσει του Α.Ε.Ε. κάθε κράτους-μέλους (το 2009 ανήλθε στο 0,5846576 και η φορολογική βάση στο 1% του Α.Ε.Ε. κάθε κράτους-μέλους).

Χρηματοδότηση του Γενικού Προϋπολογισμού 2009 της ΕΕ, κατά κράτος-μέλος

Κράτη μέλη	Σύνολο Ιδίων Πόρων (σε Ευρώ)	Ποσοστιαία Κατανομή
Βέλγιο	4 879 194 220	4,25
Βουλγαρία	388 765 528	0,34
Τσεχική Δημοκρατία	1 487 971 609	1,30
Δανία	2 363 861 042	2,06
Γερμανία	22 638 628 731	19,73
Εσθονία	185 287 079	0,16
Ιρλανδία	1 669 669 068	1,46
Ελλάδα	2 374 101 579	2,07
Ισπανία	10 616 530 915	9,25
Γαλλία	18 125 130 437	15,80
Ιταλία	14 795 799 284	12,90
Κύπρος	193 019 777	0,17
Λετονία	243 016 379	0,21
Λιθουανία	336 893 094	0,29
Λουξεμβούργο	281 776 666	0,25
Ουγγαρία	990 183 293	0,86
Μάλτα	57 999 638	0,05
Κάτω Χώρες	6 744 850 361	5,88
Αυστρία	2 414 000 654	2,10
Πολωνία	3 611 439 593	3,15
Πορτογαλία	1 537 333 167	1,34
Ρουμανία	1 400 182 024	1,22
Σλοβενία	420 567 965	0,37
Σλοβακία	645 296 480	0,56
Φινλανδία	1 761 262 512	1,54
Σουηδία	3 152 149 685	2,75
Ηνωμένο Βασίλειο	11 421 429 060	9,95
Σύνολο	114 736 339 840	100,00

Κατανομή Δαπανών κατά κατηγορία, στο Γενικό Προϋπολογισμό 2009 της ΕΕ

Κατηγορία Δαπάνης	Δαπάνες (Αναλήψεις υποχρεώσεων, σε Ευρώ)
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ	431 274 845
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	661 343 234
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	89 365 444
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ	11 186 932 534
ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	54 680 222 736
ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	2 737 397 751
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	461 326 617
ΕΡΕΥΝΑ	4 664 691 451
ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	1 511 261 271
ΑΜΕΣΗ ΕΡΕΥΝΑ	370 840 000
ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ	984 611 598
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ	65 419 801
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	37 900 606 687
ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΗ ΕΝΩΣΗ	130 748 625
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	1 398 343 073
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	213 154 075
ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ	617 002 078
ΧΩΡΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ, ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	923 429 198
ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	4 012 930 514
ΕΜΠΟΡΙΟ	79 521 772
ΑΝΑΠΤΥΞΗ-ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΑΦΡΙΚΗΣ, ΚΑΡΑΙΒΙΚΗΣ, ΕΙΡΗΝΙΚΟΥ (ΑΚΕ)	1 869 356 351
ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ	1 079 092 368
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	796 716 719
ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ	78 351 000
ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ	186 195 522
ΔΙΟΙΚΗΣΗ	969 352 759
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	277 659 904
ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ	10 561 499
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ	132 463 962
ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	1 159 931 000
ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	384 323 911
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	933 398 460

Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

1^η ΦΑΣΗ

Ίδρυση ΕΟΚ - 1974

- Έμμεσες αναφορές στις Συνθήκες
- Αναγνώριση του προβλήματος
- Ανυπαρξία ΚΠΠ

2^η ΦΑΣΗ

1975 - 1984

- 1975: Ίδρυση ΕΤΠΑ
- Πρώτα βήματα ΚΠΠ ως προς το χρηματοδοτικό σκέλος, αλλά και ως προς το προγραμματικό σκέλος

3^η ΦΑΣΗ

1985 - σήμερα

- Θεσμοθέτηση με την ΕΕΠ (ως πολιτική για την οικονομική και κοινωνική συνοχή)
- Κοινά Κριτήρια – στόχοι επιλεξιμότητας των Διαρθρωτικών Ταμείων – Στατιστικές Περιφέρειες (NUTS)
- Εφαρμογή ολοκληρωμένων πολυετών και πολυταμειακών τομεακών και περιφερειακών επιχειρησιακών προγραμμάτων (ΜΟΠ, ΚΠΣ I, II, III, ΕΣΠΑ)

ΟΝΟΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΕΔΑΦΙΚΩΝ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ - NUTS

(NOMENCLATURE OF UNITS FOR TERRITORIAL STATISTICS)

Σκοπός

Παροχή ενιαίας, ομοιόμορφης διαίρεσης των εδαφικών μονάδων για την παραγωγή περιφερειακών στατιστικών της Ε.Ε.

Εφαρμογές

- Συλλογή, ανάπτυξη και εναρμόνιση των Κοινοτικών περιφερειακών στατιστικών
- Κοινωνικοοικονομικές αναλύσεις των περιφερειών - συγκριτική ανάλυση
- Πλαισίωση της Κοινοτικής Περιφερειακής Πολιτικής - προσδιορισμός των περιοχών επιλεξιμότητας των Διαρθρωτικών Ταμείων

Αποτέλεσμα: Σχετική ετερογένεια χωρικών μονάδων - το ίδιο επίπεδο εξακολουθεί να περιλαμβάνει περιφέρειες διαφορετικές ως προς την έκταση, τον πληθυσμό την οικονομική βαρύτητα και τη διοικητική δομή

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ NUTS

1. Ευνοεί τις θεσμικές διαιρέσεις. Βασίζεται κυρίως στις θεσμικές (διοικητικές) διαιρέσεις που ισχύουν στα κράτη – μέλη.
2. Ευνοεί τις περιφερειακές μονάδες γενικού χαρακτήρα. Συνήθως οι υποδιαιρέσεις NUTS δεν περιλαμβάνουν ειδικές εδαφικές μονάδες (π.χ. εξορυκτικές περιοχές, περιοχές κατοικίας εργατικού δυναμικού κ.λπ.), αλλά ευνοούν περιφερειακές μονάδες γενικότερου χαρακτήρα.
3. Αποτελεί ιεραρχική ταξινόμηση σε πέντε επίπεδα (τρία περιφερειακά και δύο τοπικά). Η NUTS διαχωρίζει κάθε κράτος-μέλος σ' έναν ακέραιο αριθμό περιφερειών NUTS 1, καθεμία από τις οποίες διαχωρίζεται σε έναν ακέραιο αριθμό NUTS 2 καθεμία από τις οποίες διαχωρίζεται σε έναν ακέραιο αριθμό NUTS 3.

Προβλέπονται επιπλέον δύο ιεραρχικά τοπικά επίπεδα, LAU 1 και LAU 2.

Μορφές Περιφερειών ΕΕ, σε εθνικό επίπεδο

ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ

- Έκφραση πολιτικής βούλησης.
- Οριοθέτηση ανάλογα με τους στόχους που τίθενται, σύμφωνα με το αναγκαίο πληθυσμιακό μέγεθος και βάσει ιστορικών, πολιτιστικών κ.ά. στοιχείων.

ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΕΣ - ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ

- Ομαδοποιημένες χωρικές ζώνες βάσει γεωμορφολογικών ή κοινωνικοοικονομικών κριτηρίων (χαρακτηριστικά ομοιογένειας, σχέσεων, ροών και αλληλεξαρτήσεων).

- Αναπτυξιακές Περιφέρειες :

ΟΜΟΙΟΓΕΝΕΙΣ Ή ΠΟΛΙΚΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ

NUTS: Θεσμικές (εθνικές) διαιρέσεις - Κανονιστικές - Διοικητικές Περιφέρειες, οι οποίες μέσα από τον Αναπτυξιακό Σχεδιασμό θα γίνουν Περιφέρειες Προγραμματισμού και θα μετατραπούν σε Λειτουργικές Περιφέρειες

Τα πληθυσμιακά κριτήρια (όρια) για την ένταξη στις κατηγορίες
NUTS (Κανονισμός ΕΚ 1059/2003)

<u>Επίπεδο</u>	<u>Ελάχιστο πληθυσμιακό όριο</u>	<u>Μέγιστο πληθυσμιακό όριο</u>
NUTS 1	3.000.000	7.000.000
NUTS 2	800.000	3.000.000
NUTS 3	150.000	800.000

Στα κριτήρια αυτά προσαρμόσθηκαν άμεσα οι νέες χώρες της
διεύρυνσης, ενώ οι υπόλοιπες οφείλουν να εναρμονισθούν στο
άμεσο μέλλον

ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΙΑΙΡΕΣΕΙΣ NUTS & LAU

NUTS 0: Ελλάδα

NUTS 1: Μείζονες Περιφέρειες - Ευρύτερες Γεωγραφικές
Ενότητες (4)

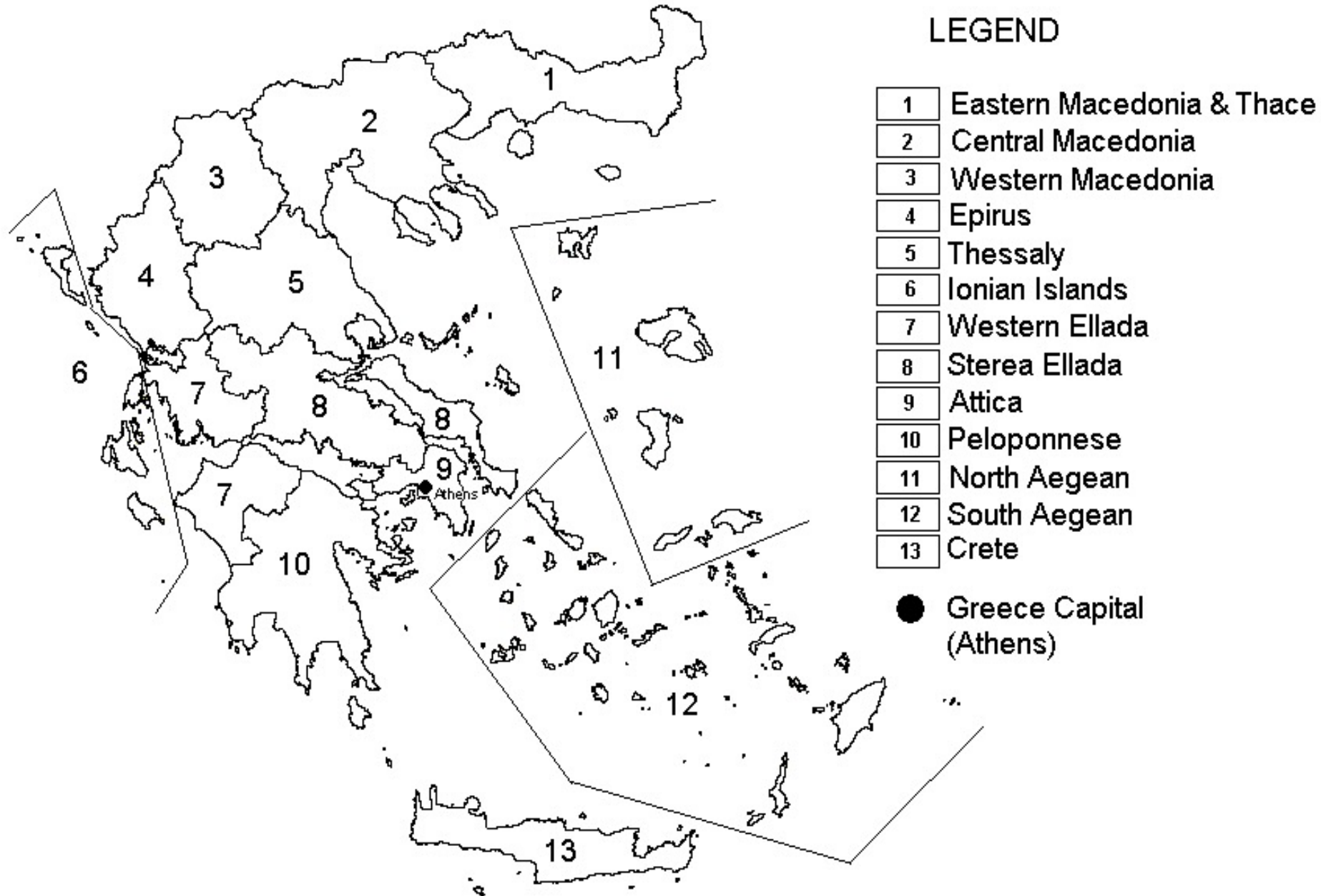
NUTS 2: Περιφέρειες Προγραμματισμού
(οι 13 Διοικητικές Περιφέρειες της Χώρας)

NUTS 3: Νομοί (51)

LAU 1: Δήμοι

LAU 2: Δημοτικά Διαμερίσματα

ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ (ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ) ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ NUTS II

ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΚΟΙΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (1989 - 93)

Στόχος 1: Αναπτυξιακά καθυστερημένες περιφέρειες.

Στόχος 2: Περιφέρειες με βιομηχανική παρακμή.

Στόχος 3: Αντιμετώπιση της ανεργίας μακράς διάρκειάς.

Στόχος 4: Αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων ατόμων.

Στόχος 5: Προσαρμογή των γεωργικών διαρθρώσεων (5α)
και καθυστερημένες αγροτικές περιφέρειες (5β).

Οι στόχοι με καθαρή χωρική διάσταση, ήταν οι 1,2 και 5β.

Στόχοι Διαρθρωτικής Πολιτικής ΕΕ – 2007-13

• Στόχος «Σύγκλιση»

(ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, Ταμείο Συνοχής – 82% των πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων)

Κ.Κ. ΑΕΠ μικρότερο από το 75% του μέσου όρου της ΕΕ των 25 (με βάση τα τρία τελευταία χρόνια - 2000, 01, 02 - πριν από την ισχύ του νέου κανονισμού).

Για τις περιφέρειες που υπερβαίνουν το ποσοστό του 75% της Ε.Ε. των 25, αλλά ωστόσο υπολείπονται του ποσοστού του 75% της Ε.Ε. των 15, προβλέπεται μεταβατική και ειδική στήριξη, με προοδευτικά φθίνουσα τάση έως το τέλος της προγραμματικής περιόδου, έτσι ώστε να αντιμετωπισθεί η επίπτωση του στατιστικού αποτελέσματος της διεύρυνσης (phasing out). Από τις ελληνικές περιφέρειες, η Κεντρική και η Δυτική Μακεδονία, καθώς και η Αττική, εμπίπτουν στην κατηγορία αυτή για τη νέα προγραμματική περίοδο.

Το καθεστώς χρηματοδοτήσεων του Ταμείου Συνοχής δεν μεταβάλλεται, αφού παρέχονται ενισχύσεις στα κράτη στα οποία το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν δεν υπερβαίνει το 90% του μ.ο. της Ε.Ε.

• Στόχος «Περιφερειακή Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση»

(ΕΤΠΑ, ΕΚΤ – 16% των πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων)

Μπορούν να ενταχθούν οι περιφέρειες που δεν εντάσσονται στο στόχο «Σύγκλιση».

Οι περιφέρειες που ενέπιπταν στο Στόχο 1 και το 2007 δεν καλύπτονται από τον στόχο «Σύγκλιση» της νέας περιόδου, λόγω του επιπέδου της οικονομικής τους ανάπτυξης, έχουν τη δυνατότητα να διεκδικήσουν ειδική και μεταβατική ενίσχυση (phasing in), που θα φθίνει προοδευτικά μέχρι το 2013, στο πλαίσιο των ενισχύσεων του νέου στόχου «Περιφερειακή Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση». Από τις ελληνικές περιφέρειες, η **Στερεά Ελλάδα και το Νότιο Αιγαίο**, εμπίπτουν στην κατηγορία αυτή.

• Στόχος «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία»

(ΕΤΠΑ – 2% των Διαρθρωτικών Ταμείων)

Διασυνοριακή συνεργασία, συνεργασία διακρατικών περιοχών και δημιουργία δικτύων συνεργασίας και ανταλλαγής εμπειριών (στο πρότυπο της ΚΠ Interreg).

Τα Ταμεία της Πολιτικής Συνοχής για την προγραμματική περίοδο 2007-2013

Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)

Πολλαπλές δράσεις: Υποδομές, αστική και τοπική ανάπτυξη, έρευνα, καινοτομία και ΜΜΕ

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)

Απασχόληση, αντιμετώπιση ανεργίας, αποκλεισμού από την αγορά εργασίας, στήριξη ευπαθών κοινωνικών ομάδων, ενίσχυση θεσμικής ικανότητας και αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης στην παροχή κοινωνικού έργου.

Ταμείο Συνοχής

Το νεότερο Ταμείο (Ιδρύθηκε στο πλαίσιο της Συνθήκης του Μάαστριχτ για την προγραμματική περίοδο 1994-1999), εντάσσεται πλέον στους Στόχους της Πολιτικής για τη Συνοχή, και συνεπώς εξομοιώνεται με τα άλλα Διαρθρωτικά Ταμεία, ακολουθώντας έτσι τους ίδιους κανόνες προγραμματισμού, διαχείρισης και ελέγχου. Ενισχύει υποδομές μεγάλης κλίμακας στους τομείς του περιβάλλοντος και των μεταφορών.

Μηχανισμός Προενταξιακής Βοήθειας (IAP) – Κατηγορίες Βοήθειας

- Καλύπτει τη μεταβατική περίοδο και τη θεσμική ανάπτυξη με σκοπό την ενίσχυση των θεσμών και του εκδημοκρατισμού, την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη και την πλαισίωση της διαδικασίας ευθυγράμμισης με το Κοινοτικό κεκτημένο.
- Ενίσχυση διασυνοριακής συνεργασίας, τόσο με τα κράτη-μέλη, για τις ενδιαφερόμενες χώρες, όσο και με τις άλλες επιλέξιμες χώρες του IAP.
- Περιφερειακή ανάπτυξη, που αφορά τις επενδυτικές δαπάνες στον τομέα των μεταφορών, του περιβάλλοντος και της οικονομικής ανάπτυξης.
- Ενίσχυση των ανθρώπινων πόρων, ενέργειες ενδυνάμωσης του ανθρώπινου δυναμικού και καταπολέμησης του αποκλεισμού.
- Αγροτική ανάπτυξη (διαδέχεται το αντίστοιχο προηγούμενο χρηματοδοτικό μέσο Sapard).

Κατηγορίες χωρών, που είναι δικαιούχοι των ενισχύσεων του ΙΑΡ

- 1. Οι υποψήφιος για ένταξη χώρες:** Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, Κροατία, Τουρκία. Οι χώρες αυτές είναι επιλέξιμες και για τις πέντε κατηγορίες βοήθειας.
- 2. Οι εν δυνάμει υποψήφιος για ένταξη χώρες των Δυτικών Βαλκανίων:** Αλβανία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Μαυροβούνιο και Σερβία, περιλαμβανόμενου του Κοσσυφοπεδίου. Οι χώρες αυτές είναι επιλέξιμες μόνο για τις δύο πρώτες κατηγορίες βοήθειας.

Πολιτική Συνοχής 2007-13

Προγράμματα και μέσα	Επιλεξιμότητα	Προτεραιότητες	Επιδοτήσεις
Στόχος «Σύγκλιση»			78,5 % (264 δισ. EUR)
<i>Συμπεριλαμβανομένου του ειδικού προγράμματος για τις εξαιρετικά απομακρυσμένες περιφέρειες</i>			
Περιφερειακά και εθνικά προγράμματα ΕΤΠΑ ΕΚΤ	Περιφέρειες με κατά κεφαλή ΑΕΠ <75 % του μέσου όρου της ΕΕ-25	<ul style="list-style-type: none"> • καινοτομία • περιβάλλον/πρόληψη κινδύνων • προσβασιμότητα • υποδομές • ανθρωπίνους πόροι • διοικητική ικανότητα 	67,34 % = 177,8 δισ. EUR
	Στατιστικό αποτέλεσμα: Περιφέρειες με κατά κεφαλή ΑΕΠ <75 % στην ΕΕ-15 και >75 % στην ΕΕ-25		8,38 % = 22,14 δισ. EUR
Ταμείο Συνοχής	Κράτη μέλη με κατά κεφαλή ΑΕΕ <90 % του ευρωπαϊκού μέσου όρου	<ul style="list-style-type: none"> • μεταφορές (TEN) • βιώσιμες μεταφορές • περιβάλλον • ανανεώσιμες πηγές ενέργειας 	23,86 % = 62,99 δισ. EUR
Στόχος «Περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση»			17,2 % (57,9 δισ. EUR)
Περιφερειακά προγράμματα (ΕΤΠΑ) και εθνικά προγράμματα (ΕΚΤ)	Τα κράτη μέλη προτείνουν κατάλογο των περιφερειών (NUTS 1 ή NUTS 2)	<ul style="list-style-type: none"> • καινοτομία • περιβάλλον/πρόληψη κινδύνων • προσβασιμότητα • ευρωπαϊκή στρατηγική απασχόλησης 	83,44 % = 48,31 δισ. EUR
	«Σταδιακή είσοδος» Περιφέρειες που καλύπτονται από το στόχο 1 την περίοδο 2000-2006 και δεν καλύπτονται από το στόχο «Σύγκλιση»		16,56 % = 9,58 δισ. EUR
Στόχος «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία»			3,94 % (13,2 δισ. EUR)
Διασυνοριακά και διακρατικά προγράμματα και δίκτυα (ΕΤΠΑ)	Συνοριακές περιφέρειες και μεγάλες περιφέρειες διακρατικής συνεργασίας	<ul style="list-style-type: none"> • καινοτομία • περιβάλλον/πρόληψη κινδύνων • προσβασιμότητα • πολιτισμός, εκπαίδευση 	35,61 % διασυνοριακό 12,12 % ΕΜΓΣ 47,73 % διακρατικό 4,54 % δίκτυα

ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΑΡΧΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ

Εταιρική Σχέση

Τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα της Πολιτικής Συνοχής εκπονούνται μετά από στενή συνεργασία, που καλείται «εταιρική σχέση», μεταξύ της ΕΕ και του κράτους-μέλους, καθώς και των αρχών και φορέων που το τελευταίο ορίζει σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και κυρίως:

- Των περιφερειακών και τοπικών αρχών και των λοιπών αρμόδιων δημόσιων αρχών.
- Των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων.
- Κάθε άλλου σχετικού αρμόδιου φορέα (π.χ. μη κυβερνητικών οργανώσεων, περιβαλλοντικών φορέων κ.ά.).

Προσθετικότητα

Οι ενισχύσεις των Ταμείων δεν μπορούν να υποκαθιστούν τις δημόσιες διαρθρωτικές δαπάνες του κράτους – μέλους, αλλά θα πρέπει να λειτουργούν προσθετικά, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται το μέγιστο δυνατό αποτέλεσμα.

Αναλογική Παρέμβαση (Νέα Αρχή – ισχύει από την περίοδο 2007-13)

Τα μικρά προγράμματα πρέπει να έχουν λιγότερες υποχρεώσεις (επιλογή δεικτών, ένταση ελέγχων), προκειμένου να υπάρχει μεγαλύτερη ευελιξία και ευχέρεια στην εκπόνηση και εφαρμογή τους. Συνεπώς, κλιμακώνεται η ένταση της παρέμβασης εκ μέρους της Επιτροπής ανάλογα με το μέγεθος του προγράμματος.

ΤΥΠΟΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ 2007-13

Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ)

Καταρτίζεται από τα κράτη-μέλη, σε συνεννόηση με τους φορείς τους και εγκρίνεται από την Επιτροπή.

Είναι ένα νέου τύπου μέσο του συστήματος προγραμματισμού για την προγραμματική περίοδο 2007-13. Έχει στρατηγικό χαρακτήρα, αφού καθορίζει κυρίως τις πολιτικές-στρατηγικές προτεραιότητες προτείνοντας τα βασικά στοιχεία υλοποίησης και δεν αποτελεί μέσο διαχείρισης, όπως ήταν το ΚΠΣ. Εφαρμόζεται κατά κανόνα στις περιφέρειες των Στόχων, «Σύγκλιση» και «Περιφερειακή Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση». Μπορεί να εφαρμοστεί και στον τρίτο Στόχο, «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία», εάν το αποφασίσει ένα κράτος-μέλος.

Το ΕΣΠΑ εξειδικεύεται και υλοποιείται μέσω των (Τομεακών και Περιφερειακών) *Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ)*, τα οποία καταρτίζονται από το κράτος-μέλος, σε συνεργασία με τους εταίρους τους (σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο) και εγκρίνονται από την Επιτροπή.

Όρια Συγχρηματοδότησης των Στόχων της Πολιτικής Συνοχής 2007-2013

Στόχος - Ταμείο	Ποσοστό Κοινοτικής Συμμετοχής στη Δημόσια Δαπάνη
Σύγκλιση	75% έως 85%
Περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση	50% έως 75%
Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία	75% έως 85%
Ταμείο Συνοχής	85%

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2007, Η Πολιτική Συνοχής 2007-2013, Παρατηρήσεις και Επίσημα Κείμενα, Βρυξέλλες.

ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ 2014-20

Προσομοίωση επιλεξιμότητας 2014-2020

ΑΕγχΠ/κεφαλή (PPS), δείκτης ΕΕ27=100

